

Ellen Nuutinen ja Iida Kokko

Keinoja tukemaan autismikirjon nuoren toimintaterapiaa

Vuorovaikutus ja interventiokeinot autismikirjon nuoren kanssa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Toimintaterapia

Toimintaterapian tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

10.5.2024

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Ellen Nuutinen, Iida Kokko
Otsikko:	Keinoja tukemaan autismikirjon nuoren toimintaterapiaa, vuorovaikutus ja interventiokeinot autismikirjon nuoren kanssa
Sivumäärä:	29 sivua
Aika:	10.5.2024
Tutkinto:	Toimintaterapian tutkinto
Tutkinto-ohjelma:	Toimintaterapian tutkinto-ohjelma
Ohjaaja(t):	Lehtori Sanna Saikko Lehtori Tuomas Leisti

Tämä opinnäytetyö käsittelee autismikirjon nuorten ja toimintaterapeuttien vuorovaikutussuhteita sekä toimintaterapiassa käytettäviä interventiomenetelmiä näiden nuorten kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, millaiset vuorovaikutustavat ja interventiot ovat hyödyllisiä terapiasuhteessa autismikirjon nuorten kanssa ja mitä tietoa aiheesta on jo olemassa kirjallisuudessa. Opinnäytetyö on toteutettu kirjallisuuskatsauksena käyttäen systemaattista tiedonhakua.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Helsingin yliopistollisen sairaalan Nuorisopsykiatrian kanssa, ja tulokset ovat hyödynnettävissä kaikille Helsingin yliopistollisessa sairaalassa nuorisopsykiatrian linjalla työskenteleville toimintaterapeuteille, ja muille sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille.

Tulokset osoittavat, että aktiivinen kuuntelu ja asianmukainen vastaaminen ovat keskeisiä tekijöitä terapiasuhteen rakentumisessa autismikirjon nuorten kanssa. Toimintaterapeutit voivat tukea nuorten kommunikaatiota, itsenäisyyttä ja toiminnanohjausta erilaisten harjoitusten ja tehtävien avulla. Ryhmämuotoiset interventiot ovat osoittautuneet erittäin tehokkaiksi monilla osa-alueilla, kuten sosiaalisten taitojen kehittämisessä ja mielialan hallinnassa.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että ryhmämuotoiset interventiot tarjoavat turvallisen ympäristön nuorten kehitykselle ja vuorovaikutustaitojen harjoittelulle. Terapeuttisen suhteen kehittäminen vaatii herkkyyttä ja ymmärrystä nuoren yksilöllisiä tarpeita kohtaan. Lisäksi monialainen yhteistyö ja vaihtoehtoisten viestintästrategioiden opetus ovat tärkeitä tekijöitä terapiassa.

Tämän opinnäytetyön tulokset voivat ohjata toimintaterapeuttien käytännön työtä autismikirjon nuorten kanssa ja auttaa ymmärtämään, miten erilaiset interventiot voivat tukea nuorten kehitystä ja hyvinvointia. Jatkotutkimus ja käytännön seuranta ovat tarpeen tehokkaiden käytäntöjen kehittämiseksi ja vahvistamiseksi.

Avainsanat: Autismikirjo, nuoret, toimintaterapia, vuorovaikutus, interventiokeinot, terapiasuhte, kommunikaatio, ryhmämuotoiset interventiot, moniammatillinen yhteistyö, vaihtoehtoiset viestintästrategiat

---

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author(s): Ellen Nuutinen, Iida Kokko
Title: Methods to support occupational therapy with adolescent on the autism spectrum, interaction and intervention methods with an adolescent on the autism spectrum
Number of Pages: 29 pages
Date: 10 May 2024

Degree: Occupational Therapy
Degree Programme: Bachelor of Health Care
Instructor(s): Lecturer Sanna Saikko
Lecturer Tuomas Leisti

This thesis explores the relationships between adolescents on the autism spectrum and occupational therapists, as well as intervention methods used in occupational therapy with these adolescents. The purpose of the thesis was to examine what kinds of interactions and interventions are beneficial in the therapeutic relationship with adolescents on the autism spectrum and to review existing literature on the subject. The thesis was conducted as a literature review using systematic data collection.

The thesis was conducted in collaboration with the adolescent psychiatry department at Helsinki university hospital, and the findings can be utilized by all occupational therapists working in the adolescent psychiatry department of Helsinki university hospital, as well as other professionals in the social and healthcare sectors.

The results indicate that active listening and appropriate responses are key factors in building a therapeutic relationship with adolescents on the autism spectrum. Occupational therapists can support adolescents' communication, independence, and executive functioning through various exercises and tasks. Group-based interventions have proven to be highly effective in many areas, such as developing social skills and managing mood.

In conclusion, group-based interventions provide a safe environment for adolescents' development and practicing of interpersonal skills. Developing a therapeutic relationship requires sensitivity and understanding of the individual needs of the adolescent. Additionally, interdisciplinary collaboration and teaching alternative communication strategies are important factors in therapy.

The findings of this thesis can guide the practical work of occupational therapists with adolescents on the autism spectrum and help understand how various interventions can support their development and well-being. Further research and practical monitoring are needed to develop and strengthen effective practices.

Keywords: Autism spectrum, adolescent, occupational therapy, interaction, communication, intervention methods, therapeutic relationship, group interventions, multidisciplinary collaboration, alternative communication strategies

---

The originality of this thesis has been checked using Turnitin Originality Check service.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Keskeiset käsitteet	2
	2.1 Autismi	2
	2.2 Aistit	4
	2.3 Kommunikaatio/vuorovaikutus	4
	2.4 Terapeuttinen vuorovaikutussuhde	4
	2.5 Toiminnanohjaus	5
	2.6 Ikäkehitys	6
	2.7 Minän tietoinen käyttö	7
	2.8 Ammatillinen harkinta	7
3	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	8
4	Toteutustapana kirjallisuuskatsaus systemaattisella tiedonhaualla	8
	4.1 Tutkimuskysymys	10
	4.2 Hakustrategia	10
	4.3 Sisäänotto- ja poissulkukriteerit	11
	4.4 Haku	12
5	Aineiston esittely	14
6	Aineiston analysointi	17
7	Tulokset	19
	7.1 Ryhmämuotoiset interventiot	19
	7.2 Asiakkaan kohtaaminen	21
	7.3 Tiedon ja strategioiden jakaminen	21
	7.4 Turvallinen, terapeuttinen ympäristö	22
	7.5 Vaihtoehtoiset viestintätavat	23
8	Johtopäätökset	24
9	Eettisyys ja luotettavuus	25
10	Pohdinta	27
	Lähteet	30

1 Johdanto

Toimintaterapeutit tarvitsevat keinoja ja interventioita, joiden avulla he voivat parantaa vuorovaikutusta nuorten autismikirjon asiakkaidensa kanssa. Toimintaterapeutit työskentelevät usein autismikirjon nuoren kanssa pitkiäkin jaksoja, joiden aikana kehittyvä terapiasuhte. Autismi on ominaisuus, joka ilmenee tavassa aistia, kokea ympäröivää maailmaa sekä kommunikoida ja olla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Autismikirjon henkilöillä ilmenee yksilöllisesti eriasteisia toiminnanohjauksen vaikeuksia, haasteita sosiaalisessa vuorovaikutuksessa sekä jäykkää ajattelua ja käyttäytymistä. (Autismiliitto.) Autismikirjon nuorten haasteet vaativat toimintaterapeutilta erityistä herkkyyttä ja ymmärrystä. Toimintaterapian ammattilaisten tulisi pohtia kriittisesti vastaanottojensa linjauksia autististen asiakkaiden näkökulmasta ja muuttaa käytäntöjään toimivammaksi autistisen nuoren tarpeen mukaan (Serman & Gustafson & Eisenmenger & Hamm & Edwards 2023: 237). Toimiva terapiasuhte voi auttaa autismikirjon nuorta kommunikoimaan ja olemaan avoimempi terapeutille. On olemassa monia keinoja ja interventioita, joilla pystytään tukemaan terapiasuhdetta.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on löytää tietoa autismikirjon nuoren ja toimintaterapeutin vuorovaikutussuhteesta sekä toimintaterapiassa käytettävistä interventiomenetelmistä autismikirjon nuoren kanssa. Työelämän yhteistyökumppani kertoi tarpeesta autismikirjon nuoriin liittyvälle opinnäytetyölle, joten siihen tartuttiin. Työelämän yhteistyökumppani kertoi, että tarvitaan lisää tietoa, jotta terapeutit voivat kehittää omaa työskentelyään. Aihe on tärkeä, sillä nimenomaan autismikirjon nuoriin kohdistettuja kirjallisuuskatsauksia ei ole montaa. Molemmat opiskelijat ovat kiinnostuneita autismin kirjosta, ja nimenomaan työskentely lasten ja nuorten kanssa on molempien mielenkiinnon kohde. Opinnäytetyössä autistisista nuorista puhutaan autismikirjon nuorina.

Tässä opinnäytetyössä tehtiin kirjallisuuskatsaus systemaattisella tiedonhaulla. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Helsingin yliopistollisen sairaalan nuorisopsykiatrian kanssa, ja tuloksia voivat hyödyntää kaikki HUS Nuorisopsykiatrian linjalla työskentelevät toimintaterapeutit, sekä muut sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaiset. Kirjallisuuskatsaus on tarpeellinen, sillä autismikirjioon liittyy vahvasti haasteet vuorovaikutuksessa sekä kommunikaatiossa.

2 Keskeiset käsitteet

Toimintaterapeutin ja autismikirjon nuoren välistä terapiasuhdetta käsitteleviä tutkimuksia on hyvin vähän. Aihetta käsitteleviä aiempia suomenkielisiä opinnäytetöitäkään ei juuri löydetty. Autismia ja vuorovaikutusta käsitellään kuitenkin joissakin muissa toimintaterapia-alan opinnäytetöissä, ja vuorovaikutus linkittyykin vahvasti terapiasuhteeseen. Tutkinnan kohteena on ollut esimerkiksi autismin kirjon lapsen vuorovaikutuksen tukeminen päiväkotiympäristössä (Leikas & Valkonen 2013), autistisen lapsen vuorovaikutuksen tukeminen (Ruotsalainen 2017) sekä vuorovaikutustaitojen käyttö terapiasuhteessa Asperger-nuoren kanssa (Kähkönen, Nurmi & Rasimus 2010).

Tässä opinnäytetyössä on tarkastelussa autismikirjon nuoria ja nuoria aikuisia ikäkaumalla 13–23 vuotta. Monissa löydettyissä opinnäytetöissä kohderyhmänä olivat lapset, ja koetaankin, että vuorovaikutuksesta nuorten kanssa oli tärkeää saada lisätietoa. Opinnäytetyössä selvitettiin, mitä autismikirjon nuoren tapa olla vuorovaikutuksessa edellyttää toimintaterapeutilta sekä millaisia interventiomenetelmiä toimintaterapeutti voi terapiasuhteessa käyttää.

Opinnäytetyössä keskeiset käsitteet liittyvät toimintaterapiaan ja autismikirjoon. Tärkeitä käsitteitä ovat esimerkiksi autismi, autismikirjo, terapiasuhte, itsen terapeutin käyttö (therapeutic use of self), toiminnallinen osallistuminen ja vuorovaikutus.

2.1 Autismi

Autismikirjon häiriö (ASD) on keskushermoston kehityksellinen häiriö. Autismikirjo sanana kuvaa oireiden moninaisuutta, yksilöllisyyttä. Lisäksi sana kuvaa häiriön vaikeusastetta. Jokaisella autismikirjon henkilöllä häiriö ilmenee omalla tavallaan. Häiriön sanotaan aiheuttavan haittaa elämän eri osa-alueilla. Autismikirjon häiriössä voi ilmetä vuorovaikutuksen ja kommunikaation poikkeavuutta tai rajoittuneisuutta, toistuvia, muuttumattomia käytösmalleja tai poikkeavia kiinnostuksen kohteita. Tarve rutiinien toistamiseen on suuri, ja käytös onkin usein kaavamaisista. Kokonaisuuksien ja tilanteiden hahmottaminen voi olla autismikirjon henkilöille vaikeaa, mutta pienet yksityiskohdat saattavat jäädä mieleen. Autismikirjon nuoret erottautuvat usein muista nuorista. Heille voi olla haastavaa ja erilaista solmia uusia ystävyysuhteita. Lisäksi heidän kiinnostuksen kohteensa ja vapaa-ajan viettönsä voi olla erilaista kuin muilla samanikäisillä. (Socada 2020.) Autismikirjon henkilön on vaikea ottaa toisen tunteet huomioon,

mikä voi vaikeuttaa omalta osaltaan heidän sosiaalista kanssakäymistä muiden ihmisten kanssa. Heillä voi olla myös vaikeuksia tietää ja tunnistaa, mitä häneltä odotetaan ja miten eri tilanteissa kuuluisi toimia.

Autismikirjon häiriö havaitaan yleensä viimeistään muutaman ikävuoden kohdalla (Socada 2020). Taustalla autismikirjon häiriössä on sanottu olevan perimän ja ulkoisten tekijöiden yhteisvaikutus. Autismikirjon häiriön geneettinen etiologia sanotaan olevan heterogeeninen, koska häiriön syntyyn vaikuttavat monet erilaiset perimän muutokset. Autismikirjon häiriön piirteiden tunnistaminen varhaisessa vaiheessa on erityisen tärkeää, jotta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa voidaan tehdä tarvittavia toimia. (Käypä hoito 2023.)

Autismikirjioon kuuluva henkilö on todettu hyötyvän tarkkaan suunnitellusta arjesta. Arjen kulun hahmottamista voidaan helpottaa järjestyksessä olevien sanojen tai kuvien avulla, esimerkkinä kuvallinen lukujärjestys. Yllättävät muutokset ovat vaikeita ja ne voivatkin johtaa tilanteen haastavaan käyttäytymiseen. Ympärillä olevien ihmisten on hyvä osata joustaa kyseiseen häiriöön kuuluvien nuorten kanssa. Liikoja aistimuksia vähentämällä vähennetään stressiä. (Socada 2020.) Aistimuksia voidaan vähentää esimerkiksi korvatulpilla, aurinkolaseilla ja vaatteilla.

Autismikirjon häiriöön on todettu liittyvän suurentunut riski muille häiriöille ja sairauksille. Näihin sairauksiin luetellaan muun muassa Touretten oireyhtymä, pakko-oireinen häiriö, psykoottiset oireet, masennus, ahdistuneisuus, unihäiriöt sekä aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö (ADHD). (Socada 2020.) Suomessa on todettu autismikirjon häiriön diagnoosien ja hoidon piirissä olevien lasten ja nuorten määrään kasvaminen. Tämän ajatellaan johtuvan ulkoisista tekijöistä. Näihin ulkoisiin tekijöihin kuuluvat muun muassa tiedon lisääntyminen, tunnistamisen koheneminen, palvelujen saatavuuden paraneminen ja diagnostisten kriteerien muutokset. (Käypä hoito 2023.)

Autismikirjon nuorille ja aikuisille toimintaterapia voi olla sopiva kuntoutusmuoto. Toimintaterapialla pystytään helpottamaan autismikirjon henkilöiden arjen haasteita. Toimintaterapian osalta esimerkiksi sensorisen integraation terapiamenetelmää käytetään silloin, kun aistimukseen reagoinnin ja hahmottamisen ongelmat sekä niihin liittyvät motoriset ongelmat ja haasteet vaikuttavat henkilön toiminnalliseen suoriutumiseen ja toimintakykyyn (Käypä hoito 2023).

2.2 Aistit

Aistien avulla ihmiset havainnoivat ympäristöään. Autismikirjon nuorille aistit aiheuttavat usein haasteita. Autismikirjon henkilö voi olla yli- tai aliherkkä eri aistimuksille, kuten äänille, väreille, lämpötiloille, kosketukselle sekä eri hajuille ja mauille. Ympäristön taustääänet voivat kuulostaa kovilta ja häiritseviltä, ja ne voivat esimerkiksi aiheuttaa ahdistuneisuutta ja tuntua autismikirjon henkilössä jopa fyysisesti. Autismikirjon henkilöillä aistit ylikuormittuvat helposti. Niiden kuormittumista lisäävät ulkoiset ja sisäiset aistiärsykkeet. (Autismiliitto.) Sanotaan, että aistiyliherkkä henkilö huomaa vaimeatkin aistiärsykkeet ja reagoi niihin tavanomaista voimakkaammin ja nopeammin. Yliherkkyyden kerrotaan ilmenevän arjessa siten, että henkilö ei siedä aistimusta. Aistialiherkkä vaatii puolestaan tavanomaista voimakkaamman ärsykkeen havaitakseen ja vastavasti reagoi siihen vaimeammin. Aistialiherkällä voi olla taipumus hakeutua ärsykkeiden äärelle tai tuottaa ärsykejä mieltymyksensä vuoksi, oman vireystilan ylläpitämiseksi tai itsensä rauhoittamiseksi. (Käypä hoito 2023.) Taipumus saattaa aiheuttaa vaarallisia tilanteita.

2.3 Kommunikaatio/vuorovaikutus

Autismikirjon nuoren kommunikaatio saattaa poiketa totutusta vuorovaikutuksesta. Omien tunteiden ilmaisu ja toisten tunteiden ymmärtäminen voi olla hänelle vaikeaa. Autismikirjon nuorella voi puhe olla rajoittunutta tai puuttua kokonaan. Autismiin kuuluu vaikeus ymmärtää ja käyttää kieltä sekä tulkita ilmeitä ja eleitä. Autismikirjon nuori saattaa tulkita kirjoitettua ja puhuttua kieltä kirjaimellisesti. Tämän vuoksi esimerkiksi sarkasmi saattaa jäädä ymmärtämättä. (Autismiliitto: 3.) Myös arkipäiväisen huumorin ymmärtäminen voi olla vaikeaa. Hattersleyn (2014) mukaan autismikirjon nuorella voi olla haasteita ymmärtää muiden kommunikaation tapoja tai kirjoittamattomia käyttäytymissäantöjä. Autismikirjon nuori voi kokea olonsa ahdistuneeksi tilanteissa, joita hän ei ole osannut ennalta odottaa. Hänellä voi olla myös erilaisia aistiherkkyksiä, joiden takia hän saattaa esimerkiksi vältellä kosketusta. Lisäksi ajatukset saattavat olla joustamattomia. (Hattersley 2014: 11–13.)

2.4 Terapeuttinen vuorovaikutussuhde

Terapeuttinen vuorovaikutussuhde on keskiössä toimintaterapiassa. Vuorovaikutussuhde mahdollistaa tehokkaan yhteistyön toimintaterapeutin ja asiakkaan välillä. Toi-

mintaterapeutti pyrkii aktiivisesti käyttämään omia persoonallisia vahvuuksiaan ja ammattitaitoaan turvallisen ja kannustavan ympäristön luomiseen, joka rohkaisee asiakasta osallistumaan toimintaan ja saavuttamaan terapian tavoitteet. Tutkimusten mukaan onnistuneella terapeuttisella vuorovaikutussuhteella on positiivisia vaikutuksia terapian tuloksiin. (Mosey 1986: 202.)

Terapeuttinen vuorovaikutussuhde rohkaisee asiakasta sitoutumaan terapiaan ja tukee samalla terapian tavoitteiden saavuttamista. Toimintaterapeutti ja asiakas tuovat suhteeseen omat ajatuksensa ja tunteensa. Toimintaterapeutin vastuulla on varmistaa, että vuorovaikutussuhde säilyy myönteisenä ja tunnistaa ne tekijät, jotka vahvistavat terapiasuhdetta. (Taylor 2008: 54–56.)

Toimintaterapeutin on tuotava yhteistyöhön sekä taitoa että empatiaa, jotta terapeuttinen vuorovaikutussuhde voi kehittyä asiakkaan kanssa (Peloquin 1990: 13). Tämä edellyttää yhteistyön korostamista, ja asiakkaan tarpeiden kunnioittamista, samalla kuitenkin kykyä empatiaan ja kliiniseen päättelyyn. Toimintaterapeutin kyky ymmärtää, arvostaa ja tukea asiakkaan kokemuksia voi vahvistaa asiakkaan ja toimintaterapeutin välistä suhdetta (Forsyth 2017: 159). Terapeuttinen vuorovaikutussuhde ymmärretään yksilöllisenä prosessina, jonka päämääränä on asiakkaan elämäntilanteen paraneminen (Taylor 2008: 8). Toimintaterapeutti tuo terapeuttiseen suhteeseen ammattitaidon, eettiset ohjeet ja arvot. Toimintaterapeutin taidot ja valmius ovat välttämättömiä terapeutin suhteen ylläpitämissä ja ylipäättään suhteen rakentamisessa (Schwank & Carstensen & Yazdani & Bonsaksen 2018: 2).

2.5 Toiminnanohjaus

Toiminnanohjaus on monimutkainen neuropsykologinen käsite, joka tarkoittaa henkilön koordinoitua kykyä suunnitella, aloittaa, järjestää, siirtyä, yhdistää tietoa, asettaa tavoitteita, vaihtaa ajattelutapaa, priorisoida, muistaa sekä tarkkailla itseään. Toiminnanohjauksesta käytetään myös toiminnanohjaus taidot nimitystä, joka liittyy prosesseihin, joiden avulla ihmiset tekevät tarkoituksenmukaista toimintaa riippumatta älykkyydestä. Toiminnanohjaus on liitetty perinteisesti traumaattisiin aivovammojen aiheuttamien vammojen arviointiin, mutta viime aikoina toiminnanohjauksen tarkastelua on myös laajennettu muihinkin yhteyksiin. Toiminnanohjaus luo perustan taidoille, joita tarvitaan sosiaalisissa, yhteiskunnallisissa, vapaa-ajan ja perheteriminnoissa sekä antaa tietoa lapsen kyvystä aloittaa tehtäviä, kuinka hän säätelee tunteita ja käyttäytymistä sekä etenee kohti tavoitteita. (Puustjärvi 2022: 22.)

Toiminnanohjaus tarkoittaa siten kokonaisuutta, jossa yksittäiset tiedonkäsittelytapahumat yhdistyvät monimutkaisiksi, päämääräsuuntautuneiksi toiminnoiksi. Esimerkiksi pukeutumiseen tarvitaan aistihavaintojen, liikesuoritusten sekä toimintamallin ja aiempien kokemusten yhdistämistä, jotka muodostavat kokonaisuuden. Toiminnanohjauksessa tarvitaan myös joustavaa toimintojen säätelyä ja muuttamista tilanteiden vaatiessa. Toiminnanohjaustaitojen avulla ihminen pystyy toimimaan tarkoituksenmukaisesti ja suunnitelmallisesti sekä sosiaalisesti hyväksytyllä tavalla tilanteissa. Toiminnanohjausta tarvitaan rutiinien muodostamiseen ja säätelyyn, mutta myös erityisesti uusissa ja muuttuvissa tilanteissa selviytymiseen. Keskeisinä osa-alueina toiminnanohjauksessa pidetään kognitiivista joustavuutta eli kykyä muuttaa tarvittaessa toimintaa olosuhteiden muuttuessa, työmuistia sekä vireystilan, tunteiden, käyttäytymisen ja tarkkaavuuden säätelyä. Toiminnanohjaukseen lukeutuu myös omien kykyjen tunnistaminen ja niiden hyödyntäminen erilaisten tilanteiden mukaisesti. (Puustjärvi 2022: 22.)

2.6 Ikäkehitys

Nuoruusiän merkittävät fyysiset ja motoriset muutokset, kuten puberteetti, ovat tärkeitä jokaiselle nuorelle (Pulkinen & Ahonen & Ruoppila 2023: 86). Nuoruusikä, noin 13–23 ikävuoden välillä, edustaa aikaa, jolloin nuori kohtaa sekä sisäisiä että ulkoisia muutoksia ja sopeutuu niihin. Nuorten on ratkaistava ikäkaudelle ominaiset kehitystehtävät, kuten itsenäistyminen vanhemmista, riippuvuuden lisääntyminen ikätovereista sekä fyysisten murrosikään liittyvien muutosten hyväksyminen ja oman seksuaalisen identiteetin hahmottaminen. Näitä muutoksia koetaan yksilöllisesti. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2023.)

Nuoruudessa käytösmallit vaihtelevat yksilöllisesti riippuen nuoren temperamentista, elämäkokemuksesta ja perhesuhteista. Vaikka kaikki nuoret eivät kohtaa samoja haasteita, murrosiän myllerryksessä voidaan havaita monenlaisia käyttäytymismalleja. Hormonaaliset muutokset ja uudet sisäiset vaatimukset voivat aiheuttaa tunnemyrskyjä ja haastaa nuoren mielialaa sekä käytöstä. Vaikka nuoren käytös saattaa vaikuttaa lapsenomaiselta, se on normaalia ja ohimenevää osa nuoruutta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2023.)

Nuoruuden kehitystehtävät liittyvät pääasiassa identiteetin rakentamiseen ja sosiaalisiin suhteisiin. Nuoruusiässä nuori joutuu käsittelemään monia sisäisiä ja ulkoisia asioita, kuten oman kehonkuvan jäsentämistä, kaverisuhteiden muodostamista, irrottautumista vanhemmista, omien elämänarvojen vahvistamista ja aikuisidentiteetin rakentamista (Pulkinen & Ahonen & Ruoppila 2023: 84–86).

2.7 Minän tietoinen käyttö

Minän tietoisesta käytöstä on olemassa useita näkökulmia ja määritelmiä. Toimintaterapeutin minän tietoisella käytöllä on valtava vaikutus terapiasuhteeseen ja terapian onnistumiseen. Erilaisissa tilanteissa toimintaterapeutin on kyettävä soveltamaan vuorovaikutustaan asiakkaan kanssa tilanteen vaatimalla tavalla, ja tähän tarvitaan minän tietoisesta terapeuttisesta käytön taitoja (Hagedorn 2000: 98). Hagedorn (2000) korostaa toimintaterapian ydinprosesseja, joihin sisältyy yksilön arviointi, oman itsen terapeuttinen käyttö, toiminnan ja ympäristön analyysi sekä adaptaatio. Asiakkaan ja terapeutin välisen vuorovaikutussuhteen kannalta keskeistä on minän tietoinen terapeuttinen käyttö. Hagedorn esittelee minän tietoisesta terapeuttisesta käytön eri ulottuvuuksia, kuten energia, välittäminen, huumori, arvostus, kärsivällisyys, rehellisyys, oivallus, jotka ovat tärkeitä terapeuttisesta suhteen rakentumisessa ja ylläpitämisessä (Hagedorn 2000: 60, 88–90). Itsen terapeuttinen käyttö on keskeinen osa terapiaprosessia, ja sillä on merkittävä vaikutus vuorovaikutussuhteen luonteeseen (Hagedorn 2000: 83). Itsensä terapeuttiseen käyttöön liittyy myös itsetehokkuus. Toimintaterapeutit tarvitsevat itsetehokkuutta myös työssään. Itsetehokkuudella kuvataan henkilön uskoa omiin tietoihin, taitoihin ja pätevyyteen (Schwank ym. 2018: 2).

2.8 Ammatillinen harkinta

Unsworthin (2021) mukaan toimintaterapiaan liittyvä ammatillinen harkinta (clinical reasoning) on automaattista ajattelua, jota toimintaterapeutti tekee työssään. Tällaista ajattelua ovat esimerkiksi asiakastapaamisen suunnittelu, ajatustyö asiakastapaamisen aikana sekä asiakastapaamisen reflektointi. Myös empatian, intuition ja maalaisjärjen hyödyntäminen liittyvät ammatilliseen harkintaan. (Unsworth 2021: 180.) Ammatillinen harkinta on siis oleellinen osa toimintaterapeutin työtä ja ammattitaitoa.

Toimiessaan Inhimillisen toiminnan mallin mukaisesti toimintaterapeutti käyttää työssään terapeuttisesta harkinnan prosessia. Ensin hän luo teoriapohjaisia kysymyksiä asiakkaaseen liittyen. Seuraavaksi hän tekee standardoitua arviointia käyttäen MOHO-pohjaisia arviointimenetelmiä. Ymmärtääkseen arvioinnin tuloksia toimintaterapeutti muotoilee arvioinnista saamastaan tiedosta väittämiä asiakkaan toiminnallisesta tilanteesta. Seuraavaksi hän reflektoi aiemmassa vaiheessa havaitsemiaan asioita ja pohtii mahdollisia muutoksia asiakkaan toiminnallisuudessa. Viidennessä vaiheessa toimintaterapeutti luo mitattavia tavoitteita, ja viimeisessä vaiheessa interventio toteutetaan.

Tämä terapeutin harkinnan prosessi mahdollistaa vaikuttamisen henkilön tahtoon, tottumuksiin, suoriutumiseen ja ympäristöön. (Taylor 2017: 160, 164–166.)

3 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoitus on tutkia, mitä autismikirjon nuorten tapa olla vuorovaikutuksessa edellyttää toimintaterapeutilta ja millaiset interventiot tukevat autismikirjon nuorta toimintaterapiassa. Tavoitteena on löytää tietoa, jota toimintaterapeutit voivat hyödyntää kehittäessään työskentelyään autismikirjon nuorten kanssa.

Nuorilla tarkoitetaan työssä 13–23-vuotiaita nuoria ja nuoria aikuisia. Yhteyshenkilönä toimii HUS nuorisopsykiatrian vastaava toimintaterapeutti. Keskusteluissa yhteyshenkilön kanssa selvisi, että nuorisopsykiatrian poliklinikalla on tarvetta monenlaisille opinnäytetöille. Tarpeista nousi esiin neurokirjon nuoret, joista aihe rajautui autismikirjon nuorten kanssa tehtävään terapiatyöhön.

Aihe on tärkeä, koska nuorisopsykiatrian poliklinikalla työskentelevät toimintaterapeutit kohtaavat usein työssään autismikirjon nuoria. Yhteistyökumppanin mukaan nuorisopsykiatrian poliklinikalla toimintaterapiassa tärkeänä vaiheena nousee esiin tavoitteen asettelu. Terapiasuhte peilautuu tavoitteen asetteluun, ja tavoitteen asettelu vaikuttaa siihen, millaiseksi terapiasuhte rakentuu. Toimintaterapeuttien on tärkeä ymmärtää, mitä heidän on hyvä ottaa huomioon terapiasuhteeseen liittyvässä vuorovaikutuksessa itsensä ja autismikirjon nuoren välillä.

Opinnäytetyössä selvitetään, millaista tietoa valitusta aiheesta on saatu eri tutkimuksissa. Opinnäytetyössä saatavat tulokset ovat hyödyllisiä nuorisopsykiatrian poliklinikalla työskentelevien toimintaterapeuttien ammattitaidon kehittämisen näkökulmasta. Saadut tulokset edesauttavat vuorovaikutuksen rakentamista toimintaterapeuttien ja autismikirjon nuorten välille sekä antavat lisätietoa nuorten kanssa toteutettavista interventiokeinoista.

4 Toteutustapana kirjallisuuskatsaus systemaattisella tiedonhaulla

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä on kirjallisuuskatsaus systemaattisen tiedonhaun avulla. Kirjallisuuskatsausta tehtäessä tutkitaan valitusta aiheesta löytyviä, jo ole-

massa olevia tutkimuksia (Salminen 2011: 4). Nimensä mukaisesti kirjallisuuskatsauksessa tehdään siis ikään kuin katsaus aiheesta löytyvään kirjallisuuteen. Salminen (2011) kuitenkin huomauttaa, että kirjallisuuskatsaus on hieman harhaanjohtava termi. Tarkoitus ei ole tehdä vain katsauksen omaista yhteenvetoa lähteistä, vaan kirjallisuuskatsauksen tekijät voivat myös esimerkiksi arvioida, arvostella ja tarkistaa tutkimuksia. (Salminen 2011: 5.) Tämän opinnäytetyön tapauksessa tarkoituksena on löytää tutkimuksista asetettuun tutkimuskysymykseen vastaavaa tietoa. Kuten Salminen on huomauttanut, raportti tulee sisältämään muutakin kuin pelkän katsauksen löydettyyn kirjallisuuteen. Löydetyn tiedon perusteella muodostetaan johtopäätöksiä siitä, millaisista vuorovaikutustavoista ja interventiomenetelmistä voisi olla hyötyä terapiasuhteessa autismitieteen nuoren kanssa.

Tähtisen (2007) mukaan systemaattinen tiedonhaku on tarkkaan rajattu tiedonhaun prosessi, joka on mahdollista toistaa. Prosessiin kuuluu esimerkiksi hakuhetken resursien arvioiminen, tiedonlähteiden valitseminen sekä tiedonhaun prosessin dokumentoiminen. (Tähtinen 2007: 10–12). Tässä opinnäytetyössä pääasiallisia tiedon lähteitä ovat tunnetut tietokannat, jotka ovat valikoituneet testihakujen perusteella. Saatua tietoa on tarkoitus käyttää nuorisopsykiatrian poliklinikalla toimintaterapeuttien työn tukena.

Tähtisen mukaan työhön valitut tiedonlähteet, tiedonhaut ja hakutermit kannattaa dokumentoida, jotta tiedonhaku on mahdollista toistaa. Tiedonhakuprosessin jälkeen prosessia arvioidaan. Arvioinnin kautta nähdään, ovatko tiedonhaut olleet sopivia. Ovatko löydetty tiedot luotettavia, entä onko tuloksia saatu tarpeeksi? (Tähtinen 2007: 27.) Opinnäytetyötä tehdessä pidettiin kirjaa testihakuprosessista sekä toteutusvaiheen hakuprosessista. Käytetyt hakusanat ja tietokannat sekä päivämäärät, jolloin haut toteutettiin, kirjattiin ylös.

Oulun yliopiston systemaattisen tiedonhaun oppaassa kirjallisuuskatsauksen vaiheet on tiivistetty kuuteen vaiheeseen mukailen Niela-Vilenin ja Hamarin (2016) tekstiä. Tutkimuskysymys muodostettiin testihakujen pohjalta. Oppaan mukaan katsauksen teko alkaa tarkoituksen ja tutkimusongelman määrittelyllä sekä tutkimuskysymyksen asettamisella. Seuraavaksi tehtiin haku ja valittiin aineisto. Tutkimusten harhan riskiä arvioidaan, minkä jälkeen aineisto analysoidaan ja tehdään synteesi. Lopuksi tulokset raportoidaan. (Oulun yliopisto 2023.) Tämä kuvaa kirjallisuuskatsauksen etenemisen vaiheita. Tässä opinnäytetyössä tehtyyn kirjallisuuskatsauksen systemaattiseen tiedonhaun kuuluu tutkimuskysymyksen asettaminen, hakustrategia, sisäänotto- ja poissulkukriteerien asettaminen, sekä tiedonhaku.

4.1 Tutkimuskysymys

Kirjallisuuskatsauksen aiheen rajaamisen ja tutkimuskysymyksen määrittelyn tukena voidaan käyttää PICO-, PICO- tai PCC-menetelmää (Hotus). Opinnäytetyössä käytettiin ammattikorkeakoulun suosituksesta PCC-menetelmää. Se tarkoittaa kartoitettavaa hakuja, jossa huomioidaan potilasryhmä, käsite ja konteksti (Hotus).

Taulukko 1. Kartoittava haku Hotuksen taulukkoa mukailten (Hotus).

Potilasryhmä (P)	Autismikirjon nuoret
Käsite (C)	Toimintaterapia
Konteksti (C)	Toimintaterapeutin ja autismikirjon nuoren vuorovaikutus

Yllä olevassa taulukossa on eritelty opinnäytetyön potilasryhmä, käsite ja konteksti Hoitotyön tutkimussäätiön esimerkkitaulukkoa mukailten (Taulukko 1). Tämän erittelyn avulla voidaan muodostaa tutkimuskysymys, joka liittyy vuorovaikutukseen toimintaterapeutin ja asiakkaan välillä. Testihakuja tehdessä huomattiin, että monet hakutuloksista käsitelivät toimintaterapiassa toteutettavia interventiokeinoja. Hakutulosten pohjalta sisällytetään nämä molemmat näkökulmat tutkimuskysymykseen. Opinnäytetyön tutkimuskysymys on: Millaisia vuorovaikutus- ja interventiokeinoja toimintaterapeutti käyttää terapiasuhteessa autismikirjon nuoren kanssa?

4.2 Hakustrategia

Hakusanoihin määriteltiin sanoja, jotka viittaavat toimintaterapiasuhteeseen autismikirjon nuoren kanssa. Käytetyt hakusanat ovat esiteltynä alla olevassa taulukossa (taulukko 2). Lopullisiksi tietokannoiksi valikoitui PubMed ja CINAHL/EBSCOhost.

Taulukko 2. Hakusanat ja tietokannat

Hakusanat	Tietokannat
"occupational therapy" adolescent* OR teenager* OR youth autism* communication OR interaction OR social intervention Therapeutic alliance	PubMed CINAHL / EBSCOhost

4.3 Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänotto- ja poissulkukriteerit liittyvät tutkittavien ikään, tutkimusmenetelmiin sekä tutkimusten julkaisuajankohtaan (Taulukko 3). Valitun sisällönanalyysimenetelmän vuoksi tutkimusten tuli olla laadullisia eli kvalitatiivisia tutkimuksia. Lisäksi tutkimusten tuli olla julkaistu viimeisen 10 vuoden sisällä. Hakutuloksista rajattiin pois määrälliset tutkimukset. Tutkittavien iän tuli olla noin 13–23 vuotta, sillä opinnäytetyössä käsitellään nimenomaan autismikirjon nuoria.

Taulukko 3. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
-Vain laadulliset tutkimukset	- Määrälliset tutkimukset
-13–23-vuotiaat nuoret	-Tutkittavat ovat liian nuoria (lapsia), aikuisia tai iäkkäitä
-Tutkimus on tehty viimeisen 10 vuoden sisällä	- Yli 10 vuotta vanhat tutkimukset
-Vain suomen- ja englanninkieliset tutkimukset	- Maksulliset tutkimukset
-Vertaisarvioidut tutkimukset	
-Koko teksti saatavilla	
-Ilmaiset tutkimukset	

4.4 Haku

Haku tehtiin taulukossa 2 mainittuihin tietokantoihin käyttäen taulukossa 3 mainittuja hakusanoja sekä testihauissa hyväksi havaittuja hakulausekkeita. Tavoitteena oli löytää ainakin 20 opinnäytetyöhön sopivaa tutkimusta. Tällöin tutkimuksia tulisi molemmille 10 kappaletta. Hakutuloksia rajattiin sisäänotto- ja poissulkukriteerien avulla (Taulukko 3).

Koko aineistonhaku kuvattuna kuvassa (Kuvio 1). Tarkoituksena oli tehdä yhdet haut molempiin valikoituihin tietokantoihin. Cinahl-tietokantaan tehdyssä haussa tuloksia tuli 56. Abstractin perusteella tuloksista valittiin 6 tutkimusta tarkasteluun. Tarkastelun tuloksena kolme tutkimusta olivat potentiaalisia opinnäytetyöhön. Tuloksia läpikäydessä nousi ajatus terapeuttisesta allianssista. Tämän vuoksi tehtiin uusi haku Cinahl-tietokantaan. Hakusanoja muutettiin paljon. Hakusanoista poistettiin *autis, social, communication ja interaction*. Hakusanoihin lisättiin haluttu termi, *therapeutic alliance*. Sisään-

otto- ja poissulkukriteerit pysyivät samana kuin alkuperäisessä suunnitelmassa ja varsinaisessa haussa. Tuloksia kyseisellä haulla tuli vain kaksi. Tutkimusten abstractien perusteella molemmat otettiin tarkasteluun. Näistä kahdesta tutkimuksesta toinen päätyi koko tekstin perusteella opinnäytetyöhön.

PubMed tietokantaan tehdyssä haussa tuloksia tuli valtava määrä, joista valittiin ensimmäiseen vaiheeseen otsikon perusteella tutkimuksia. Abstractien tarkastelun jälkeen tutkimuksia jäi kuusi, joista koko tekstin perusteella valittiin 2. Vähäisen tutkimustuloksen vuoksi jouduttiin tekemään uusi haku. Toisella hakukerralla PubMedissä tuloksia haettiin muutoin samoilla hakusanoilla, mutta kommunikaatio vaihdettiin interventioon. Tällöin hakutuloksia löytyi 162 kappaletta. Abstractien tarkastelun jälkeen tutkimukset karsiutuivat viiteen. Tarkastellessa tutkimuksia tarkemmin, vain kolme tutkimusta oli sopivia opinnäytetyöhön.

Kuvio 1. Haut Cinahl- ja Pubmed-tietokantoihin

Cinahl/EBSCOHOST	Pubmed
<p>1. Haku Hakusanat: <i>Occupational therapy AND autis* AND social OR communication OR interaction AND adolescent OR adult</i> Tuloksia: 56 Abstractin perusteella valittu: 6 Koko tekstin perusteella valittu: 3</p>	<p>1. Haku Hakusanat: <i>occupational therap* AND autis* AND adolescent* AND communication*</i> Tuloksia: 71 Abstractin perusteella valittu: 6 Koko tekstin perusteella valittu: 2</p>
<p>2. Haku Hakusanat: <i>Occupational therapy AND adolescent AND intervention AND therapeutic alliance</i> Tuloksia: 2 Abstractin perusteella valittu: 2 Koko tekstin perusteella valittu: 1</p>	<p>2. Haku Hakusanat: <i>occupational therap* AND autis* AND adolescent* AND intervention</i> Tuloksia: 162 Abstractin perusteella valittu: 5 Koko tekstin perusteella valittu: 3</p>
<p>Tuloksia yhteensä 9</p>	

5 Aineiston esittely

Tässä opinnäytetyössä esitellään aineisto taulukkomuodossa, jossa on yksityiskohtaiset tiedot eri tutkimuksista. Taulukko sisältää perustiedot kustakin tutkimuksesta, kuten tekijät ja julkaisuvuoden (Taulukko 4). Lisäksi jokaisen tutkimuksen tavoitteet on selitetty, mukaan lukien se, mitä tutkimuksessa pyrittiin saavuttamaan. Interventiot tai tutkimukset on kuvattu yksityiskohtaisesti, sisältäen käytetyt menetelmät ja niiden soveltamisen autismikirjon nuoriin. Viimeisenä taulukossa on tiivistetyt johtopäätökset, jotka perustuvat kunkin tutkimuksen tuloksiin. Tämä taulukko on suunniteltu tarjoamaan kattava yleiskuva käytetyistä tutkimuksista opinnäytetyössä.

Tutkimuksen perustiedot	Tutkimuksen tavoite	Kuvaus interventiosta/ tutkimuksesta	Johtopäätökset
Monica Araujo, Munyane Mophosho & Sharon Moonsamy. African Journal of Disability (2022)	Tutkimus tutkii vuorovaikutustyyliä ja kommunikaatiostrategioita, joita ASD:tä sairastavat nuoret ja heidän terveydenhuoltonsa ammattilaiset käyttävät	Terveydenhuollon ammattilaiset virtaviivaistavat suullista viestintää, mikä teki siitä yksinkertaisempaa, suoraviivaisempaa ja helposti ymmärrettävää	Tulosten perusteella tarvitaan laajempaa koulutusta tehokkaaseen viestintään ASD-potilaiden kanssa.
Laura Graham Holmes, Russell J. Goebel, Calliope Hollingue, Shuning Zhu, Handing Zhang, Wuji Shan, Shicong Wang, Reid Caplan, Amelia Sanchez, Peter Wharmby, Melody Chiang, Mariah Person & Emily F. Rothman. American Journal of Occupational Therapy. (2023)	Intervention tavoitteena oli vähentää masennuksen ja ahdistuksen oireita autismikirjon henkilöillä.	Psykopedagoiva interventio toteutettiin ohjattujen keskustelujen kautta, joissa käsiteltiin teoreettisia mekanismeja. Toteutettiin Zoomissa. Osallistujia 25 (20–43-vuotiaita)	Tulokset viittaavat siihen, että masennus- ja ahdistuneisuusaste oli alhainen ja parantunut kohtalaisesti. Parannuksia havaittiin monella osa-alueella.
Hon K. Yuen, Kevin Spencer, Lauren Edwards, Kimberly Kirkin & Gavin R. Jenkins. American Journal of Occupational Therapy. (2023)	Kuvailla virtuaalisen taikatemp-puharjoitusohjelman tehokkuutta autisminuorten sosiaalisten taitojen ja itsetunnon parantamiseksi.	Osallistujat saivat taikatempkoulutusta toimintaterapian opiskelijoilta videoneuvottelun kautta 45 minuutin istunnoissa.	Virtuaalinen MTTP voi parantaa autismikirjon henkilöiden sosiaalisia taitoja ja itsetuntoa.

Tutkimuksen perustiedot	Tutkimuksen tavoite	Kuvaus interventiosta/ tutkimuksesta	Johtopäätökset
Julia Sterman, Erin Gustafson, Lindsay Eisenmenger, Lizzie Hamm & Jules Edwards. Occupational Therapy Journal of Research. (2023)	Tarkoituksena oli kuunnella ja yhdistää autistisen yhteisön arvoja ja toiveita tukeakseen parhaita käytäntöjä autistisille lapsille ja nuorille.	Dataa etsittiin ja analysoitiin suuresta Facebook-ryhmästä (jäseniä 70 000) ja podcastista. Näistä kerättiin tietoa autististen arvoista, tarpeista ja kokemuksista toimintaterapiasta.	Pääsanoma on, että autismi on elinikäinen neurotyyppi, joka vaatii tukea taitojen puutteen sijaan
Ching-Hong Tsai, Kuan-Lin Chen, Hsing-Jung Li, Kuan-Hsu Chen, Chao-Wei Hsu, Chun-Hsiung Lu, Kuan-Ying Hsieh & Chien-Yu Huang. Scientific reports (2020)	tutkimuksessa pyrittiin tutkimaan autismin oireiden ja tunne- ja käyttäytymisongelmien välisiä yhteyksiä autismikirjon häiriöstä (ASD) kärsivillä lapsilla, ottaen huomioon sekä huoltajien että lääkärin näkökulmat.	Menetelminä tutkimuksessa käytetty Childhood Autism Rating Scalea (CARS), sekä Social Responsiveness Scalea (SRS™-2)	Tulokset syventävät ymmärrystä autismin oireiden ja emotionaalisten/käyttäytymisongelmien monimutkaisista suhteista ja tarjoavat arvokkaita oivalluksia klinikoille interventoiden suunnittelussa ASD-lapsille.
Scott Tomchek, Kristie Patten Koenig, Marian Arbesman, Deborah Lieberman. The American Journal of Occupational Therapy, (2017)	toimintaterapian arviointi- ja hoitoprosesseissa eri ympäristöissä, kuten koulussa, kotona, yhteisössä ja siirtymävaiheessa.	Interventiosuunnitelmassa käytettiin vahvaa näyttöä ryhmäpohjaisen sosiaalisten taitojen koulutuksen, videomallinnuksen, teknologialla tehostettujen visuaalisten tukien ja kognitiivis-käyttäytymismenetelmien tehokkuudesta.	Saatu konkreettisia tuloksia päivittäisissä toiminoissa, sosiaalisissa taidoissa ja tulevaisuuteen valmistautumisessa. Käytetty systemaattinen arviointiprosessi ja evidenssipohjainen lähestymistapa tarjoavat käytännön näkökulmia ja vinkkejä muiden ASD-potilaiden hoitoon ja tukemiseen.

Tutkimuksen perustiedot	Tutkimuksen tavoite	Kuvaus interventiosta/ tutkimuksesta	Johtopäätökset
S. Domínguez-Lucio, L.M.Compañ-Gabucio, L.Torres-Collado & M. García de la Hera. Journal of Autism and Developmental Disorders (2023)	Tutkimus keskittyy autismisspektrihäiriöstä kärsivien lasten ja nuorten toimintaterapiaan uusien teknologioiden (NT) avulla.	Tutkimus siirtyy käsittelemään uusien teknologioiden (NT) roolia ASD:n hoidossa ja toimintaterapiassa. Nämä teknologiat kattavat tietokoneet, älypuhelimet, tabletit, robotit, virtuaalitodellisuuden ja puettavan teknologian (älykellot)	Tutkimus osoittaa, että tietokoneen käyttö oli hallitseva NT-muoto, ja toimintaterapeutit olivat pääosin vastuussa näiden interventioiden suorittamisesta. Tutkimuksessa havaittiin merkittävää heterogeenisuutta NT:tä käyttävien interventioiden ominaisuuksissa, mikä korostaa lisätutkimusten tarvetta näiden parametrien määrittämiseksi tarkemmin.
Kavitha Murthi & Kristie Patten. American Journal of Occupational Therapy (2023)	Tutkimuksessa käsitellään teknisen suunnitteluprosessin (EDP) käyttöä.	Sijoitettiin toimintaterapiamalleihin osoittaakseen menetelmän sopeutumiskyvyn ja joustavuuden, kuvatakseen ongelmanratkaisustrategian. Artikkelisi sisältää tutkimustapauksen. Tarkoitettu nuorille autistisille kouluun maailmaan.	EDP:n myötä opiskelijoiden kiinnostus ja uteliaisuus ongelmanratkaisuun kasvaa. EDP voi vahvistaa autistisia nuoria kehittämällä perusoppimista, lukutaitoa ja elämäntaitoja, jotka valmistavat heitä kohtaamaan työmarkkinat
Dana Miller, Sarah Schoen, Carolyn Schmitt & Lisa Porter. American Journal of Occupational Therapy. (2023)	Tutkia nuorten ja aikuisten kokemaa kokeamista interventiosta, strategioista terapia prosessin aikana.	Aisteihin perustuva interventio. Haastattelu, jossa haastateltiin 11 toimintaterapian vanhaa asiakasta. Osallistujia oli 11 (nuoria ja nuoria aikuisia).	Tutkimus tarjoaa näkökulman nuorten ja aikuisten aisteihin liittyviin kokemuksiin Tutkimus auttaa toimintaterapeutteja suunnittelemaan interventioita.

Taulukko 4. Tutkimukset esiteltynä taulukossa

6 Aineiston analysointi

Aineisto analysoitiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen, sillä koimme tämän menetelmän olevan sopivin opinnäytetyön aiheen kannalta. Täten myös yksi tutkimusten sisäänottokriteereistä on se, että tutkimusten tulee olla laadullisia tutkimuksia.

Analysointi aloitettiin sisällönanalyysin valmisteluvaiheella, jossa perehdyttiin löydettyyn aineistoon. Elo, Kajula, Tohmola ja Kääriäinen (2022) viittaavat Elon ja Kyngäksen (2008) sisällönanalyysiä käsittelevään artikkeliin, jonka mukaan sisällönanalyysi jakautuu valmistelu-, analyysi- ja raportointivaiheeseen. (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022: 218–219; Ks. myös Elo & Kyngäs 2008: 109–110.) Analysointivaiheessa etsittiin tutkimuksista sellaiset lauseet, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin. Analysointivaiheessa etsittiin aineistosta alkuperäisilmaisuja. Kylmän ja Juvakan (2014) mukaan aineistolähtöisen analyysin alussa tutkimusaineistosta eritellään kaikki tutkimuskysymykseen vastaavat alkuperäisilmaukset. Tämän jälkeen ilmauksista poistetaan tarpeettomat täytesanat. (Elo, Kajulan, Tohmolan & Kääriäisen mukaan 2022: 220.) Alkuperäisilmaukset otettiin talteen. Ennen aineiston luokittelua tehtiin aineiston koodaus, jossa aineistoon tehtiin sitä jäsenteleviä merkintöjä. Seuraavaksi pelkistettyjä ilmaisuja alettiin ryhmitellä ja luokitella vertailemalla niitä sekä etsimällä keskenään samankaltaisia ilmaisuja. Samaa tarkoittavista pelkistetyistä ilmaisuista muodostettiin alaluokkia. Alaluokat myös nimettiin siten, että nimet kuvaavat ilmaisujen sisältöä. (Elo, Kajula, Tohmola, & Kääriäinen 2022: 220.)

Seuraavassa vaiheessa muodostettiin yläluokat. Yläluokat muodostetaan yhdistämällä sellaiset alaluokat, joiden sisällöt muistuttavat toisiaan (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022: 220). Viimeisessä vaiheessa tulokset raportoitiin ja ryhmittelystä tehtiin taulukko, jossa yläluokat ovat selkeästi esillä. Elo ym. (2022) suosittelevat tulosten raportoimista siten, kuin vastaisi tutkimuskysymykseen. He kertovat Elon ja Kyngäksen (2008) todenneen, että raportin yhteydessä on yleensä saatavilla taulukko tai kuvio luokittelusta. (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022: 223.) Taulukossa on kuvattuna muodostetut ala- ja yläluokat (Taulukossa 5).

Taulukko 5. Sisällön analyysillä muodostetut ala- ja yläluokat

ALALUOKAT	YLÄLUOKKA
<p>Aktiivisen kuuntelun, ymmärtämisen ja asianmukaisen vastaamisen merkitys.</p> <p>Kommunikointi sanoilla ja kehonkielillä.</p> <p>Ohjeiden seuraaminen.</p> <p>Osallistuminen ongelmanratkaisuun.</p> <p>Masennuksen ja ahdistuksen vähenemistä tukevat keinot.</p>	Ryhmäinterventtioiden vaikutukset
<p>Autistisen identiteetin tukeminen "korjaamisen" sijaan.</p> <p>Autistiset arvot huomioon.</p> <p>Identiteettiä vahvistava kieli.</p> <p>Erityistarpeiden tukeminen.</p> <p>Asiakaslähtöisyys.</p> <p>Viestinnän rooli: asiakkaan kuuleminen ja kunnioittaminen.</p> <p>Interventtioiden jatkuva kehittäminen.</p> <p>Terapeuttinen allianssi.</p> <p>Ammattilaisten ja huoltajien näkökulmien huomioiminen.</p>	Asiakkaan kohtaaminen
<p>Ympäristön ja tehtävien muuttaminen.</p> <p>Kohdennetut interventiot.</p> <p>Vaikutus toimintaan ja elämänlaatuun.</p> <p>Tavoitteen asettamisen tukeminen.</p> <p>Tavoitteen saavuttamisen tukeminen.</p> <p>Selviytymistaitojen kehittäminen.</p> <p>Luovuuden käyttö.</p> <p>Interventtioiden jatkuva kehittäminen.</p> <p>Autismispektrihäiriön (ASD) tunnistaminen ja siihen puuttuminen varhaisessa vaiheessa.</p>	Turvallinen, terapeuttinen ympäristö tiedon jakaminen
<p>Työkalujen, strategioiden ja resurssien tarjoaminen</p> <p>Tiedon jakaminen aistinvaraisesta integraatiosta ja prosessoinnista</p>	Tiedon jakaminen
<p>Hyödylliset viestintästrategiat ja augmentatiivisen ja vaihtoehtoisen viestinnän (AAC) käyttäminen.</p> <p>Sopeutumiskyky kommunikaatiotyyleissä.</p> <p>Moniammatillinen yhteistyö.</p> <p>Ymmärryksen syventäminen autismin oireiden ja emotionaalisten käyttäytymisongelmien välisistä suhteista.</p> <p>Uusien teknologioiden käyttö vuorovaikutukseen.</p> <p>Kognitiivinen käyttäytymisterapia (CBT).</p> <p>Vahvat verbaaliset kommunikaatiokyvyt.</p>	Vaihtoehtoiset viestintätavat

7 Tulokset

Aktiivinen kuuntelu ja asianmukainen vastaaminen ovat avainasemassa rakentaessa luottamusta ja ymmärrystä terapiasuhteessa. Tämä voi sisältää sekä verbaalista että nonverbaalista kommunikaatiota, joka on olennaista nuoren tarpeiden ymmärtämisessä. Kommunikointi sanoilla ja kehonkielellä on tärkeää, sillä se voi auttaa nuorta ilmaisemaan itseään monipuolisemmin. (Ching-Hong & Kuan-Lin & Hsing-Jung & Kuan-Hsu & Chao-Wei & Chun-Hsiung & Kuan-Ying & Chien-Yu 2020: 7.) Toimintaterapeutit voivat tukea nuoria kehittämään näitä taitoja terapiassa. Ohjeiden seuraaminen ja osallistuminen ongelmanratkaisuun ovat keskeisiä toimintaterapian osa-alueita, jotka voivat auttaa nuoria kehittämään itsenäisyyttä ja toiminnanohjausta (Araujo & Mophosho & Moonsamy 2022: 29–30). Toimintaterapeutit voivat käyttää erilaisia harjoituksia ja tehtäviä, jotka tukevat näiden taitojen kehittymistä. Toimintaterapeutit voivat työskennellä yhdessä nuoren ja hänen perheensä kanssa luodakseen turvallisen ja kannustavan ympäristön terapiatyölle (Araujo ym. 2022: 29–30).

Lisäksi terapeutit voivat hyödyntää erityistarpeiden tukemista, kohdennettuja interventiota ja masennuksen sekä ahdistuksen vähenemistä tukevia keinoja, jotka voivat parantaa nuoren elämänlaatua ja toimintakykyä. Tämä voi sisältää esimerkiksi tavoitteiden asettamisen ja saavuttamisen tukemista sekä selviytymistaitojen kehittämistä. (Graham Holmes & J. Goebel & Hollingue & Zhu & Zhang & Shan & Wang & Caplan & Sanchez & Wharmby & Chiang & Person & F.Rothman 2023: 9.)

Moniammatillinen yhteistyö ja uusien teknologioiden hyödyntäminen vuorovaikutuksessa voivat myös olla tehokkaita tapoja tukea nuorten kehitystä ja hyvinvointia. Toimintaterapeutit voivat tehdä yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa ja hyödyntää uusia teknologioita osana terapiaa. (Domínguez-Lucio & Compañ-Gabucio & Torres-Collado & García de la Hera. 2022: 351-353).

7.1 Ryhmämuotoiset interventiot

Toimintaterapeutin on tärkeä tukea autismikirjon nuoren ja nuoren aikuisen sosiaalisuuden kehittymistä. Ryhmämuotoisella keskustelulla kommunikaatiosta ja sosiaalisista suhteista voi parantaa autististen henkilöiden suhdetaitojen kehittymistä. Keinot, jotka tukevat henkilön kykyä asettaa ja saavuttaa omat tavoitteensa, edistävät autismikirjon

nuorten hyvinvointia (Graham Holmes ym. 2023: 9). Masennuksen ja ahdistuksen ehkäisemisellä henkilön toimintakykyä voidaan parantaa.

Toimintaterapeutti voi käyttää uuden toiminnan harjoittamista ja oppimista ryhmässä toimintaterapeutin ja autismikirjon nuoren terapiasuhteen kehittämisessä. Toimintojen harjoittelu ryhmässä antaa nuorille mahdollisuuden tunnistaa ajatuksia ja tunteita oppimisessa. Uuden oppimisessa käydään usein turhautumis- ja onnistumistunteiden taistelua. Onnistuminen lisää itsevarmuutta. Oppiminen edellyttää tavoitteen asetelua. Osallistuminen ryhmässä toteutettavaan interventioon kannustaa sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja sosiaalisten käyttäytymissääntöjen tunnistamiseen. (Yuen & Spencer & Edwards & Kirklin & Jenkins 2023: 4.) Yhdessä muiden nuorten kanssa voi olla helpompaa ilmaista omia ajatuksiaan. Omien töiden ja asioiden esittäminen ryhmässä lisää osallistujien välistä empatiaa ja antaa mahdollisuuden samaistua muihin osallistujiin. MTTP (Yuen & Spencer & Edwards & Kirklin & Jenkins 2023) tutkimuksen kaltainen oppiminen ryhmässä kannustaa nuoria seuraamaan ohjeita ja osallistumaan ongelmanratkaisuun. Inhimillinen toiminnan malli (MOHO) selittää MTTP-interventiolla taikatemppujen oppimisen vaikutukset henkilöön. Nuoret motivoituvat (tahto) taikatemppujen tekemiseen. Jatkuva harjoittelu (tottuminen) tarjoaa nuorille mahdollisuuden kehittää taitoja niin, että niiden tekemiseen tulee rutiini. Toiminnan toistuva suorittaminen voi parantaa nuoren käsitystä omasta suorituskyvystään. (Yuen ym. 2023: 2.)

Toimintaterapeutin kannattaa hyödyntää ryhmäinterventioita työssään autististen nuorten kanssa. Yksilölle ryhmä voi olla turvallinen ympäristö, jossa harjoitella uusia taitoja ja oppia muiden nuorten kanssa. Ryhmä ympäristönä on vähemmän pelottava ja stressaava kuin yksilölliset tilanteet, mikä voisi rohkaista autismikirjon nuorta aktiivisempaan osallistumiseen ja oppimiseen. Osallistuminen ryhmässä toteutettavaan interventioon on yhteistyökokemus, johon kuuluu aktiivinen kuunteleminen, ymmärtäminen ja asianmukainen vastaaminen. Erityisesti autismikirjon nuorille tämä voi olla merkittävä kokemus, kun he oppivat ilmaisemaan itseään ja ymmärtämään toisten näkökulmia. Näiden taitojen hankkiminen voi auttaa autismikirjon nuoria kommunikoimaan tehokkaasti sanoilla, kehonkielellä, ilmeillä ja eleillä ja ymmärtämään kääntymisen (Yuen ym. 2023: 6). Näiden taitojen oppiminen voi vahvistaa terapeutin ja autismikirjon nuoren välisen terapiasuhteen vuorovaikutusta.

7.2 Asiakkaan kohtaaminen

Terapiatyö autismikirjon nuorten kanssa on hyvin asiakaslähtöistä. Toimintaterapeutin tapa ymmärtää ja tukea asiakkaan kokemusta on validointia. Toimintaterapeutin tulee tukea asiakkaan erityistarpeita. Hyvässä terapiasuhteessa toimintaterapeutti asettuu asiakkaan kanssa samalle viivalle. Toimintaterapeutin tulee kiinnittää terapeuttiseen allianssiin huomiota. Terapeuttinen allianssi ja asiakaslähtöisyys ovat perustavanlaatuisia lähestymistapoja nuorten tukemisessa. Nuorten autismikirjon asiakkaiden kanssa voi tarvita voimauttavaa vuorovaikutusta. Tällöin toimintaterapeutin tulee mukauttaa omaa käyttäytymistä, katsetta ja ääntä, jotta nuorella asiakkaalla on matalampi kynnysohja sekä verbaalisessa että nonverbaalisessa vuorovaikutuksessa toimintaterapeutin kanssa. Aikuiset autistiset näkevät toimintaterapialla arvon autismikirjon lasten ja nuorten tukemisessa (Serman & Gustafson & Eisenmenger & Hamm & Edwards 2023: 237). Toimintaterapeutin tulee hyväksyä lasten ja nuorten autistinen identiteetti.

Autismikirjon nuoret hyötyvät interventioista, jotka mukauttavat toimintoja ja ympäristöjä neurotyyppisten taitojen saavuttamisen sijasta. Toimintaterapeutin tulisi hylätä käyttäytymiseen liittyvät lähestymistavat sekä luoda tavoitteita, jotka koskevat itsensä puolustamista ja autismikirjon lapsen ja nuorten autonomista identiteettiä. Terapiasuhteelle tärkeä lähtökohta on asiakkaan hyväksyminen kokonaisuudessaan. Autismikirjon asiakkaan kommunikaatio- ja vuorovaikutustyylikin tulee hyväksyä. Asiakas huomaa, jos häntä ei hyväksytä. (Stermann ym. 2023: 242–243.) Viestinnällä on vahva rooli autismikirjon asiakkaiden toimintaterapiassa. Tämän vuoksi toimintaterapeutin tulee kiinnittää tarkkaan huomiota sanoihin, joita hän käyttää kommunikoidessaan autismikirjon asiakkaidensa kanssa. Autismikirjon henkilön vaikeus ymmärtää ja käyttää kieltä tulee ottaa huomioon. Joissakin tapauksissa puhe saattaa puuttua kokonaan. Autismikirjon nuori saattaa tulkita kirjoitettua ja puhuttua kieltä kirjaimellisesti (Autismiliitto: 3). Tämän vuoksi esimerkiksi sarkasmi kannattaa jättää kokonaan pois terapiasuhteesta. Toimintaterapeutin tulee olla vuorovaikutuksessa autismikirjon nuoren kanssa harkitsevasti ja kunnioittavasti.

7.3 Tiedon ja strategioiden jakaminen

Toimintaterapeutin tulee antaa tietoa, työkaluja, resursseja ja strategioita. Toimintaterapeutilta halutaan koulutusta eli esimerkiksi tietoa autististen aistikäsittelystä (Miller &

Schoen & Schmitt & Porter 2023: 6). Toimintaterapeutilla tulisi olla tiedossa keinoja, välineitä ja palveluja, joita suositella autismikirjon asiakkaille.

Toimintaterapiassa voidaan harjoitella konkreettisia strategioita ja tekniikoita, kuten aikataulujen laatimista, tehtävien jakamista pienempiin osiin ja työskentelyä aistiyliherkkyyden kanssa. Näiden harjoitusten avulla nuori voi oppia paremmin hallitsemaan omaa toimintaansa ja suoriutumaan erilaisista arjen tehtävistä. (Tomchek & Koenig & Arbesman & Lieberman 2017: 6.) Toimintaterapeutilta halutaan selkeitä vinkkejä, minikälaisia keinoja on olemassa aistiali- ja yliherkkyyteen. Tällaisia keinoja ovat esimerkiksi aurinkolasit visuaaliseen ylireagointiin ja korvatulpat kuulon yliherkkyyteen (Miller ym. 2023: 5). Toimintaterapeutti voi asiakkaan kanssa yhdessä rakentaa asiakkaalle visuaalisen kalenterin hahmottamaan päivärytmiä.

Interventiokeinoilla voidaan vaikuttaa merkittävästi nuoren toiminnanohjaukseen. Toiminnanohjaus viittaa kykyyn suunnitella, organisoida ja hallita omia toimintojaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Autismikirjon nuorilla saattaa olla vaikeuksia tässä, mikä voi vaikuttaa heidän kykyynsä suoriutua päivittäisistä tehtävistä ja osallistua erilaisiin aktiviteetteihin. Interventioilla, kuten toimintaterapialla ja kognitiivisella käyttäytymisterapialla, voidaan tukea ja vahvistaa nuoren toiminnanohjaustaitoja. (Araujo ym. 2022: 29.) Interventiot voivat tarjota myös ympäristöllistä tukea nuoren toiminnanohjauksen tukemiseksi. Esimerkiksi, luomalla selkeitä ja jäsenneltäviä ympäristöjä ja antamalla selkeitä ohjeita ja sääntöjä, voidaan auttaa nuorta hahmottamaan tehtäviä ja toimimaan tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa. (Tomchek ym. 2017: 3). Näillä asianmukaisilla tukitoimilla voidaan parantaa nuoren kykyä hallita omaa toimintaansa ja osallistua aktiivisesti erilaisiin toimintoihin ja tilanteisiin.

7.4 Turvallinen, terapeutin ympäristö

Toimintaterapeutin tulee jatkuvasti kehittää näyttöön perustuvia interventioita, jotka vastaavat autismikirjon nuorten tarpeisiin fyysisen, emotionaalisen, sosiaalisen, biologisen sekä kognitiivisen kasvun aikana (Murthi & Patten 2023: 1). Autismikirjon nuoret tarvitsevat tukea toimintaterapiasta ikäkehitykseen.

Viestinnällä on vahva rooli toimintaterapiassa. Erityisesti autismikirjon nuorten kohdalla terapeutin on oltava herkkä ja joustava omassa kommunikaatiossaan ja toiminnassaan. Kommunikoinnin avulla toimintaterapeutti luo kumppanuuksia asiakkaidensa kanssa.

AOTA (2020) mukaan kun asiakkaan ääntä kuunnellaan ja sitä myös kunnioitetaan, tapahtuu vallan siirto, joka antaa asiakkaille toimivallan (Murthi & Patten 2023: 4). Turvallinen, terapeutin ympäristö antaa autismikirjon asiakkaille mahdollisuuden ilmaista avoimesti tunteitaan ja ajatuksiaan. Turvallisessa terapeutisessa ympäristössä validointi korostuu eli toimintaterapeutti tukee asiakkaan kokemusta. Lisäksi tähän ympäristöön kuuluu kärsivällinen ja aktiivisesti kuunteleva terapeutti. Kärsivällinen toimintaterapeutti antaa asiakkaalle aikaa vastata. Aktiivisesti kuunteleva terapeutti kuuntelee herkällä korvalla asiakkaan ajatuksia. Toimintaterapeutin tulee myös herkästi reagoida autismikirjon nuoren tarpeisiin. Drigas & Karyotaki (2019) mukaan toimintaterapeutin on tärkeä kehittää toiminnanohjauksen ja ongelmanratkaisutaitoja, koska ne voivat helpottaa autismikirjon nuorten kykyä lievittää itsesääntelyn puutteita, mikä vähentää samalla haastavien käyttäytymismallien esiintymistä. (Murthi & Patten 2023: 2).

Toimintaterapeutin tulisi tukea interventioita, jotka mukauttavat ympäristöä ja toimintoja autismikirjon nuorille saavutettavammaksi (Stermann ym. 2023: 242–243). Autismikirjon henkilöt tarvitsevat usein porrastettuja, pelkistettyjä toimintoja. Toiminta voidaan pilkkoa pieniin osiin. Ympäristön muokkauksella voidaan tukea autismikirjon nuorten toiminnasta suoriutumista. Toiminnasta suoriutumista voi vaikeuttaa erilaisesta ympäristötekijästä kuten esimerkiksi meluisa ympäristö (Autismiliitto). Toimintaterapeutilla tulee olla keinoja, joilla muokata ympäristöä asiakkaalle sopivammaksi. Toimintaterapeutin tulee löytää ympäristö, joka tukee autismikirjon henkilöä. Aistinvaraisen ympäristön muokkaaminen tukee autismikirjon nuoren ja toimintaterapeutin vuorovaikutusta. Autismikirjon asiakkaiden kanssa on oltava ”ei” sanan kanssa tarkkana. Toimintaterapeutin tulee kunnioittaa, ymmärtää ja tukea asiakasta, jos hän ei halua osallistua johonkin interventioon. Sana ”ei” osoittaa, että jokin on vialla ympäristössä tai vaatimuksissa. (Stermann ym. 2023: 240–242.)

7.5 Vaihtoehtoiset viestintätavat

Tulosten pohjalta voidaan päätellä, että terveydenhuollon ammattilaisten ja autismikirjon nuorten välinen vuorovaikutus sekä vaihtoehtoisen viestinnän (AAC) strategioiden käyttö tarjoavat arvokasta tietoa sosiaalisten taitojen koulutustarpeista ja tukimuodoista ASD-potilaille (Lucio ym. 2022: 354–355). Tulokset korostavat monialaisen tiimityön merkitystä, jossa eri ammattiryhmät ottavat erilaisia rooleja ASD-potilaiden hoidossa. Erityisesti terveydenhuollon ammattilaisten kyky sopeutua ja muokata lähestymistapaa

vastaamaan nuorten yksilöllisiä tarpeita on tärkeää, erityisesti korkeamman sosiaalisen ahdistuksen yhteydessä. (Lucio ym. 2022: 351–353)

Toimintaterapeuttien rooli on keskeinen näissä vuorovaikutustilanteissa, sillä he voivat räätälöidä harjoituksia ja strategioita vastaamaan yksilöllisiä tarpeita. Vaihtoehtoisen viestinnän strategiat ovat havaittu hyödyllisiksi, ja toimintaterapeutit voivat olla avainasemassa opettaessaan näitä tekniikoita nuorille ja heidän perheilleen. Monialaisen yhteistyön merkitys korostuu myös terveydenhuollon ammattilaisten välillä, mikä edistää tiedonjakamista ja viestintää eri ammattilaisten kesken. (Lucio ym. 2022: 351–353.)

Varhaisen tunnistamisen ja interventioiden tärkeys autismikirjon nuorten elämänlaadun parantamiseksi on selkeästi havaittavissa. Toimintaterapeutit voivat tarjota yksilöllistä tukea ja opastusta sekä kehittää räätälöityjä interventioita autismikirjon nuorten tarpeisiin. Uusien teknologioiden (NT) käyttö terapiassa tarjoaa lisämahdollisuuksia autismikirjon nuorten tukemiseen, ja toimintaterapeutit voivat hyödyntää näitä mahdollisuuksia suunnitellessaan yksilöllisiä terapian osa-alueita (Lucio ym. 2022: 353–355).

Valmistauduttaessa elämän siirtymävaiheisiin, toimintaterapeutit voivat tarjota merkittävää tukea näille nuorille. Systemaattinen arviointiprosessi ja vahvasti perusteltu interventiosuunnitelma voivat parantaa nuorten osallistumista koulussa ja työelämässä (Tomchek ym. 2017: 3).

Toimintaterapeutit voivat hyödyntää näitä johtopäätöksiä käytännön terapiatyössään tarjoamalla yksilöllistä tukea, opettamalla tehokkaita viestintästrategioita ja edistämällä monialaista yhteistyötä autismikirjon nuorten ja heidän perheidensä kanssa. Jatkotutkimus ja jatkuva seuranta ovat tärkeitä näiden käytäntöjen vahvistamiseksi ja kehittämiseksi käytännön työssä.

8 Johtopäätökset

Johtopäätöksenä saadut tulokset korostavat tarvetta yksilölliseen ja asiakaslähtöiseen lähestymistapaan. Toimintaterapeutit voivat hyödyntää näitä tuloksia muokatakseen terapiaansa vastaamaan jokaisen nuoren yksilöllisiä tarpeita ja vahvuuksia. Tämä voi sisältää erilaisten kommunikaatiomenetelmien, toiminnanohjaustekniikoiden ja tavoitteiden asettamisen räätälöimistä kullekin nuorelle sopivaksi (Lucio ym. 2022: 351–352). Tulokset voivat selkeyttää miten nuorisopsykiatrian toimintaterapeuttien kannattaisi

kohdata autismikirjon nuoret. Tulokset voivat auttaa toimintaterapeutteja ymmärtämään paremmin nuorisopsykiatrian autistisen nuoren kokemuksia ja näkökulmia. Tämä tietoisuus voi auttaa toimintaterapeutteja luomaan empaattisen ja turvallisen ilmapiirin, joka edistää nuoren itsetunnon ja itseluottamuksen kehittymistä. Tutkimustulokset voivat myös ohjata nuorisopsykiatrian toimintaterapeuttien valintoja interventioiden suhteen. Esimerkiksi, kun työskennellään masennuksen tai ahdistuksen vähenemistä tukevien keinojen parissa, terapeutit voivat hyödyntää tehokkaita menetelmiä ja soveltaa niitä kunkin nuoren tilanteeseen.

Yhteenvetona voidaan todeta, että vaihtoehtoiset viestintätavat sekä ryhmämuotoiset interventiot toimivat tehokkaasti autismikirjon nuorten ja nuorten aikuisten tukena monilla eri osa-alueilla. Ne tarjoavat paitsi mahdollisuuden sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen myös vahvistavat osallistujien itsetuntoa ja tukevat mielialan hallintaa. Terapeuttisen suhteen kehittäminen ja monialainen yhteistyö ovat keskeisiä tekijöitä onnistuneiden interventioiden toteuttamisessa. Jatkotutkimus ja käytännön seuranta ovat tärkeitä, jotta toimintaa voidaan jatkuvasti kehittää ja vahvistaa näitä käytäntöjä vastaamaan entistä paremmin autismikirjon nuorten ja nuorten aikuisten moninaisiin tarpeisiin.

9 Eettisyys ja luotettavuus

Eettisyyden ja luotettavuuden arviointi on tärkeää koko opinnäytetyöprosessin ajan. Hyvän tieteellisen käytännön periaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. TENK:in (Tutkimuseettinen neuvottelukunta) mukaan luotettavuus varmistetaan tieteellisen toiminnan laadun suunnittelussa, menetelmissä, analyyseissä ja voimavarojen käytössä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023: 12). Tutkimuseettiset periaatteet ovat olennainen osa työtämme, ja niiden huomioiminen on keskeistä oman opinnäytetyömme eettisyyden ja luotettavuuden arvioinnissa. Tarkastellessamme omaa työskentelyämme kriittisesti ja käyttäen lähteitä reflektiomme tukena, voimme hahmottaa paremmin, miten olemme pyrkineet vastaamaan näihin eettisiin haasteisiin.

Olemme noudattaneet tutkimuseetiikan periaatteita opinnäytetyön kaikissa vaiheissa. Tarkastellessamme aiheen herättämiä eettisiä kysymyksiä suunnitteluvaiheessa, pyrimme varmistamaan, että toteutus kunnioittaa osallistujien oikeuksia ja että se on eettisesti kestävä. Tämä tarkoitti muun muassa osallistujien informoimista ja suostumuksen hankkimista opinnäytetyöhön osallistumiseen.

Kylmän ja Juvakan (2007) luotettavuuskriteerit ovat tarjonneet meille hyödyllisen viitekehyksen oman työmme arvioimisessa. Heidän esittämänsä näkökulmat, kuten uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys, ovat auttaneet meitä tarkastelemaan kriittisesti omaa tutkimusprosessiamme ja sen luotettavuutta (Kylmä & Juvakka 2007: 127–128). Kun arvioimme tutkimuksen luotettavuutta, hyödynsimme näitä luotettavuuskriteereitä systemaattisesti. Tarkastelimme esimerkiksi kriittisesti omia ennakkoletuksiamme ja mahdollista vaikutustamme tutkimustuloksiin. Tämä auttoi varmistamaan tutkimuksen objektiivisuuden ja tulosten luotettavuuden. Refleksiivisyydellä tarkoitetaan omien lähtökohtien vaikutusta tutkimusprosessiin ja aineistoon (Kylmä ja Juvakka 2007: 129). Omat lähtökohtamme ovat vaikuttaneet opinnäytetyöhöemme, esimerkiksi kokemattomuus opinnäytetyöprosessista sekä opinnäytetyöprosessin kanssa samaan aikaan toteutuneet työharjoittelut ovat vaikuttaneet resursseihimme.

Aineistomme analysointi toteutui aineistolähtöistä sisällönanalyysiä käyttäen. Sisällönanalyysimenetelmä ohjasi aineistomme analysointia, mikä auttoi meitä löytämään aineistostamme tutkimuskysymykseemme vastaavia ilmaisuja. Koemme käytetyn menetelmän lisäävän saatujen tulosten luotettavuutta.

Aineistonhakuun hyödynsimme kirjaston informaattikkoa, jotta ymmärsimme kuinka saada mahdollisimman laadullisia, aiheitamme koskevia aineistoja. Pidimme päiväkirjaa tehdyistä aineistohauista. Kirjasimme tarkkaan mistä tietokannoista haimme, millä hakusanoilla haimme ja kuinka paljon tuloksia saimme. Lähteiden valinnassa olemme soveltaneet kriittistä ajattelua ja arvioineet niiden ajankohtaisuutta ja luotettavuutta. Sisäänottokriteereissä olikin 10 vuoden sisällä julkaistut tutkimukset. Pyrimme kuitenkin valitsemaan tutkimukseen muutaman vuoden sisällä julkaistuja tutkimuksia. Suurin osa käytetyistä tutkimusta oli vuoden sisällä julkaistuja. Kaikki tutkimukset yhtä tutkimusta lukuun ottamatta olivat tunnetuissa toimintaterapialehdissä julkaistuja. Koemme, että tämä lisää opinnäytetyön luotettavuutta.

Aineiston raportoinnissa olemme pyrkineet noudattamaan tarkasti hyvinvointialojen yhteisen kirjallisen työn ohjeita viittausten ja lähteiden merkitsemisessä. Olemme valinneet käytettävät lähteet huolellisesti ja pyrkineet keskittymään laadullisiin tutkimuksiin, mikä on ollut työmme luonteen kannalta olennaista. Olemme pyrkineet ennen kaikkea referoimaan lähteitämme asianmukaisesti viitattaessa.

Koemme, että kahden opiskelijan yhteistyö paransi työn laatua ja virheiden havaitsemista. Luimme toistemme kirjoituksia ja tarvittaessa kommentoimme, jos huomasimme esimerkiksi lähdeviittauksissa puutteita. Yhteenvetona voidaan todeta, että olemme pyrkineet toteuttamaan opinnäytetyömme eettisesti ja luotettavasti kaikissa vaiheissa. Kriittinen reflektio omasta työstämme sekä lähteiden ja viitekehyksen hyödyntäminen ovat olleet keskeisiä välineitä tämän tavoitteen saavuttamisessa.

10 Pohdinta

Opinnäytetyömme tavoitteena oli löytää tietoa, jota toimintaterapeutit voivat hyödyntää kehittäessään työskentelyään autismikirjon nuorten kanssa. Tarkoituksena oli tutkia mitä autismikirjon nuorten tapa olla vuorovaikutuksessa edellyttää toimintaterapeutilta ja millaiset interventiot tukevat autismikirjon nuorta toimintaterapiassa. Kirjallisuuskatsauksessa systemaattisen tiedon haun avulla pyrimme vastaamaan tavoitteeseen. Opinnäytetyöhön kokosimme kirjallisuuskatsauksen keinoin tietoa, jota toimintaterapeutit voivat käyttää työskennellessään autismikirjon nuorten kanssa.

Tulosten analysointivaiheessa avautui mahdollisuus pohtia syvällisemmin sitä, miten tutkimustulokset voivat vaikuttaa käytännön työhön nuorisopsykiatrian toimintaterapeutien näkökulmasta. Esimerkiksi pohdinta siitä, miten erilaiset interventiokeinot voivat vaikuttaa nuoren toiminnanohjaukseen tai miten vuorovaikutusprosessi terapeutin ja asiakkaan välillä vaikuttaa terapiasuhteen onnistumiseen, voi tuoda arvokasta tietoa käytännön työhön. Tulosten analysoinnissa pyrimme syventymään siihen, miten tutkimustuloksia voitaisiin hyödyntää käytännön työssä. Pohdimme, millaisia johtopäätöksiä ja suosituksia voimme muodostaa tulosten pohjalta ja miten ne voitaisiin soveltaa nuorisopsykiatrian toimintaterapeuttisessa työssä. Arvioimme myös kriittisesti tutkimuksen vahvuuksia ja heikkouksia sekä niiden merkitystä käytännön työlle. Kriittiseen arviointiimme kuului tutkimuksien menetelmällisyyden ja laadullisuuden pohdinta. Pohdimme tutkimusten tulosten merkitystä suhteessa tavoitteeseemme.

Opinnäytetyön tuloksina saatuja keinoja ovat asiakkaan kohtaamisen huomioiminen, ryhmäinterventiot, masennusta ja ahdistusta vähentävät keinot, terapiaympäristön muokkaaminen ja vaihtoehtoisten viestitapojen ottaminen terapiaan. Terapeuttisen suhteen kehittäminen autismikirjon nuoren kanssa vaatii nuorisopsykiatrian terapeuteilta erityistä herkkyyttä ja ymmärrystä. Terapeutin kyky ymmärtää ja kunnioittaa nuoren yksilöllisiä tarpeita ja kommunikaatiotyylejä on avainasemassa terapiasuhteen

onnistumiseksi. Turvallinen terapeutinen ympäristö luo pohjan onnistuneelle terapialle, jossa nuori voi avoimesti ilmaista tunteitaan ja oppia ymmärtämään itseään paremmin. (Tomchek ym 2017: 2–3). Hyväksi toimintaterapiamuodoksi todettu ryhmätoiminta ei rajoitu vain sosiaalisten taitojen harjoitteluun, vaan se tarjoaa myös mahdollisuuden asettaa ja saavuttaa omia tavoitteita (Graham Holmes ym. 2023: 9). Toimintaterapeuttien rooli on merkittävä myös monialaisessa yhteistyössä ja vaihtoehtoisten viestintästrategioiden opetuksessa. Tiimityö nuorisopsykiatrian linjalla eri ammattilaisten kanssa mahdollistaisi yksilöllisen tuen tarjoamisen ja strategioiden kehittämisen nuorisopsykiatrian toimintaterapiassa vastaamaan nuorten tarpeisiin. Vaihtoehtoisten viestintästrategioiden opettaminen on erityisen tärkeää niille nuorille, joilla on vaikeuksia puheen tuottamisessa tai ymmärtämisessä (Lucio ym. 2022: 351–353). yksilöllisten tarpeiden huomioiminen, empatian ja ymmärryksen lisääminen sekä tehokkaiden interventioiden valintaa ja soveltaminen tarjoavat monipuolisia lähestymistapoja ja työkaluja nuorisopsykiatrian toimintaterapeuteille autismitietäjien nuorten tukemiseen.

Opinnäytetyöprosessimme aikana törmäsimme erilaisiin haasteisiin, kuten sopivien tutkimusten löytämiseen ja niiden soveltuvuuden arviointiin opinnäytetyön tarkoitukseen. Alkuperäiset suunnitelmat eivät aina vastanneet odotuksia, mikä vaati meiltä joustavuutta ja kykyä sopeutua muuttuviin tilanteisiin. On yleistä kohdata tilanteita, joissa alun perin suunnitellut lähteet eivät täysin vastaa odotuksia tai tarpeita. Tärkeää onkin ollut joustavuus ja kyky sopeutua muuttuviin tilanteisiin, kuten uusien hakujen tekemiseen ja alkuperäisen suunnitelman tarkistamiseen tarvittaessa. Uusien hakujen tekeminen ja suunnitelmien tarkistaminen tarpeen mukaan opettivat meille arvokkaita taitoja tutkimusprosessin aikana. Uusien tutkimusten saavuttamiseksi teimme uusia hakuja Cinahl- ja Pubmed-tietokantoihin. Näistä tietokannoista löydetyistä tutkimuksista muutama vastasi tutkimuskysymystä otsikon perusteella, mutta ne olivat maksullisia. Muutamia mielenkiintoisia tutkimuksia löytyi systemaattisen tiedonhaun ulkopuolelta, mutta päätimme pysyä alkuperäisessä suunnitelmassa ja käyttää vain systemaattisen tiedonhaun tuloksia. Jotkut tutkimukset käsittelivät otsikon perusteella lapsia, vaikka teksti todellisuudessa käsitteli myös nuoria. Tämän vuoksi opinnäytetyöhön otettiin mukaan tutkimuksia, jotka koskevat lapsia. Opinnäytetyötä olisi voinut rajata koskemaan joko pelkkiä vuorovaikutusmenetelmiä tai pelkkiä interventiokeinoja. Tällöin aiheeseen olisi tarvittu syvällisempää tutkistelua ja tulkintaa.

Opinnäytetyön myötä olemme syventäneet ymmärrystämme autismikirjon nuorten vuorovaikutustarpeista ja haasteista sekä toimintaterapeutin roolista näiden nuorten tukemisessa. Tärkeimpänä oppina pidämme joustavuutta ja kykyä sopeutua muuttuviin tilanteisiin tutkimusprosessin aikana. Lisäksi olemme oppineet arvostamaan monipuolista tiedonhankintaa ja sen merkitystä tutkimuksen laadulle ja tulosten luotettavuudelle.

Tulevaisuudessa olisi kiinnostavaa syventää tätä työtä edelleen ja seurata, miten esittämämme suositukset ja käytännöt otetaan vastaan käytännön työssä. Lisäksi olisi hyödyllistä tutkia, miten erilaiset interventiot ja ryhmämuotoiset toimintamuodot vaikuttavat autismikirjon nuorten hyvinvointiin ja elämänlaatuun pitkällä aikavälillä. Näiden pohjalta voitaisiin kehittää entistä parempia käytäntöjä ja työmenetelmiä autismikirjon nuorten tukemiseksi. Kaiken kaikkiaan tämä opinnäytetyö on antanut meille arvokasta oppia ja valmistellut meitä tuleviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin toimintaterapeutin työssä. Opinnäytetyömme tarjoaa arvokasta tietoa ja näkökulmia autismikirjon nuorten vuorovaikutustarpeisiin ja haasteisiin sekä mahdollisiin ratkaisuihin niiden kohtamiseksi. Opinnäytetyö tarjoaa myös vaihtoehtoisia tapoja olla vuorovaikutuksessa autistisen nuoren kanssa ja perustelee, miten vanhemmat, nuoret ja sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset voivat hyötyä niistä.

Olemme pystyneet tuottamaan merkityksellistä tietoa ja työkaluja työelämäkumppaneillemme käyttöön. Yhteistyökumppanilla on nyt kirjallinen tuotos, jota voidaan käyttää työskennellessä autismikirjon nuorten kanssa. Olemme pystyneet soveltamaan teoriaa käytäntöön ja luomaan konkreettisia suosituksia ja johtopäätöksiä, jotka voivat aidosti parantaa työskentelyä autismikirjon nuorten parissa. Huomautamme kuitenkin mahdollisista erheistä, joita ei-autismikirjon henkilöinä olemme voineet tehdä. Jatkossa olisi kiinnostavaa syventää tätä työtä edelleen esimerkiksi seuraamalla, miten esittämämme suositukset ja käytännöt otetaan vastaan käytännön työssä, ja miten niiden avulla voidaan todella parantaa nuorten elämänlaatua ja hyvinvointia.

Lähteet

Araujo, Monica & Mophosho, Munyane & Moonsamy, Sharon. Communication strategies used by adolescents with autism spectrum disorder and health professionals during treatment. 2022. <<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35399699/>> Viitattu 30.9.2023.

Autismiliitto 2021. Autismikirjo nuoruusiässä. <<https://autismiliitto.fi/wp-content/uploads/2021/11/Autismikirjo-nuoruusiassa-saavutettava.pdf>> Viitattu 13.9.2023.

Ching-Hong, Tsai & Kuan-Lin, Chen & Hsing-Jung, Li & Kuan-Hsu, Chen & Chao-Wei Hsu & Chun-Hsiung, Lu & Kuan-Ying, Hsieh & Chien-Yu, Huang 2020. The symptoms of autism including social communication deficits and repetitive and restricted behaviors are associated with different emotional and behavioral problems. <<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33239663/>> Viitattu 26.9.2023.

Domínguez-Lucio, S & Compañ-Gabucio, L.M & Torres-Collado, L & García de la Hera, M 2022. Journal of Autism and Developmental Disorders Occupational Therapy Interventions Using New Technologies in Children and Adolescents with Autism Spectrum Disorder: A Scoping Review. <<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35048236/>>. Viitattu 26.9.2023.

Elo, Satu & Kajula, Outi & Tohmola, Anniina & Kääriäinen, Maria 2022. Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede* 34 (4). 215–225.

Elo, Satu & Kyngäs, Helvi 2008. The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* 62 (1). 107–115.

Forsyth, Kirsty 2017. *Therapeutic Reasoning: Planning, Implementing, and Evaluating the Outcomes of Therapy*. Teoksessa R. R. Taylor. 2017. *Kielhofner's Model of Human Occupation: Theory and Application*. Fifth edition. Philadelphia: Wolters Kluwer.

Graham Holmes, Laura & J. Goebel, Russell & Hollingue, Calliope & Zhu, Shuning & Zhang, Handing & Shan, Wuji & Wang, Shicong & Caplan, Reid & Sanchez, Amelia & Wharmby, Peter & Chiang, Melody & Person, Mariah & F.Rothman, Emily 2023. Reductions in Depression and Anxiety Among Autistic Adults Participating in an Intervention to Promote Healthy Relationships. *The American Journal Of Occupational Therapy* 77 (2), 1-9.

Hagedorn, R. 2000. *Tool for Practice in Occupational Therapy. A Structured Approach to Core Skills and Processes*. Churchill Livingstone.

Hattersley, Caroline 2018. *Autismikirjo: Näin tuet teini-ikäistä*. Helsinki: Autismi- ja aspergerliitto ry.

Hotus. Tutkimustiedon hakeminen. <<https://www.hotus.fi/tutkimustiedon-hakeminen>>. Viitattu 26.9.2023.

Kerola, Kyllikki & Kujanpää, Sari & Timonen, Tero 2009. *Autismin kirjo ja kuntoutus*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kylmä, Jari & Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. 1. painos. E-kirja. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Kähkönen, Laura & Nurmi, Maija & Rasimus, Salla 2010. "Viestinnässä selkeys kaikella tavalla" : Toimintaterapeutin vuorovaikutustaitojen tarkoituksellinen käyttö terapisuhteessa Asperger-nuoren kanssa. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian koulutusohjelma. <<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010120517159>>. Viitattu 13.9.2023.

Käypä hoito 2023. Autismikirjon häiriö. Suomalaisen lääkäriseura Duodecimin, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatrisen Yhdistyksen, Suomen Kehitysvammalääkäreiden, Suomen Lastenneurologisen Yhdistyksen ja Suomen Psykiatriyhdistyksen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen lääkäriseura. <<https://www.kaypahoito.fi/hoi50131>>. Viitattu 13.9.2023.

Leikas, Taina & Valkonen, Pauliina 2013. Autismin kirjon lapsen vuorovaikutuksen tukeminen päiväkotiympäristössä. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian koulutusohjelma. <<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201302112239>>. Viitattu 25.9.2023.

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2023. Lapsen kasvu ja kehitys. <<https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-personallisuuden-kehitys/>>. Viitattu 18.10.2023.

Miller, Dana C. & Schoen, Sarah A. & Schmitt, Carolyn M. & Porter, Lisa M. 2023. Adolescents' and Adults' Perceptions of Sensory-Based Interventions: A Qualitative Analysis. *The American Journal of Occupational Therapy* 77 (5), 1-8.

Mosey, A.C. 1986. *Psychosocial Components of Occupational Therapy*. Philadelphia: Raven Press; Lippincott-Raven. Taylor, R.R. 2008. *The Intentional Relationship. Occupational Therapy and Use of Self*. Philadelphia: F. A. Davis Company. Taylor, R. R., Wook Lee, S., Kielhofner, G. & Ketkar, M. 2009. Therapeutic Use of Self: A Nationwide Survey of Practitioners' Attitudes and Experiences. *The American Journal of Occupational Therapy* 63 (2), 198–207.

Murthi, Kavitha & Patten, Kristie 2023. Improving Executive Functions Using the Engineering Design Process: A Peer-Mediated Problem-Solving Approach for Autistic Adolescents. Teoksessa: *The American Journal of Occupational Therapy* 77, (2), 1–7.

Oulun yliopisto 2023. Systemaattinen tiedonhaku. <https://libguides oulu.fi/systemaattinen_tiedonhaku>. Viitattu 29.9.2023.

Pulkkinen, Lea & Ahonen, Timo & Ruoppila Isto 2023. Ihmisen psykologinen kehitys. E-kirja. <<https://www.ellibslibrary.com/book/9789523703834>> Viitattu 30.9.2023.

Puustjärvi, Anita 2022. Neuropsykiatriset häiriöt – haasteita ja vahvuuksia. Teoksessa Savikuja, Tuula & Puustjärvi, Anita (toim.): *Nepsy-opas. Tukea neuropsykiatrisiin haasteisiin*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ruotsalainen, Marja 2017. Autistisen lapsen vuorovaikutuksen tukeminen: Kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Opinnäytetyö. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK). <<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017080914289>>. Viitattu 29.9.2023.

Salminen, Ari 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Vaasa: Vaasan yliopisto.

Schwank, Kathrin & Carstensen, Tove & Yazdani, Farzaneh & Bonsaksen, Tore 2018. The Course of Self-Efficacy for Therapeutic Use of Self in Norwegian Occupational Therapy Students: A 10-Month Follow-Up Study. Teoksessa Occupational Therapy International. Hindawi. 1–5.

Socada, Lumikukka 2020. Autismikirjon häiriöt. Duodecim terveyskirjasto. <<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00355>>. Viitattu 23.9.2023.

Serman, Julia & Gustafson, Erin & Eisenmenger, Lindsay & Hamm, Lizzie & Edwards, Jules 2023. Autistic Adult Perspectives on Occupational Therapy for Autistic Children and Youth. Teoksessa: Occupational Therapy Journal of Research 43, (2), 237-244.

Taylor, Renee R. 2008. The Intentional Relationship. Occupational Therapy and Use of Self. Philadelphia: F. A. Davis Company.

Taylor, Renée R. 2017. Kielhofner's Model of Human Occupation: Theory and Application. Fifth edition. Philadelphia: Wolters Kluwer Health.

Timonen, Tero & Hämäläinen, Pirita (toim.) 2019. Autismikirjon kuntoutusmenetelmät. Jyväskylä: PS-kustannus.

Tomchek, Scott & Patten, Koenig, Kristie & Arbesman, Marian & Lieberman, Deborah 2017. Occupational Therapy Interventions for Adolescents With Autism Spectrum Disorder. The American Journal of Occupational Therapy. <<https://pub-med.ncbi.nlm.nih.gov/28027049/>>. Viitattu 26.9.2023.

Tomchek, Scott D. 2016. Occupational Therapy Practice Guidelines for Individuals With Autism Spectrum Disorder. E-kirja. AOTA Press.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkauseräilyjen käsitteleminen Suomessa. <https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf> Viitattu 27.4.2024.

Tähtinen, Helena 2007. Systemaattinen tiedonhaku hoitotieteen näkökulmasta. Teoksessa Johansson, Kirsi & Axelin, Anna & Stolt, Minna & Ääri, Riitta-Liisa (toim.). Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen. Turku: Turun Yliopisto.

Unsworth, Carolyn A. 2021. The Evolving Theory of Clinical Reasoning. Teoksessa Duncan, Edward A.S. Foundations for Practice in Occupational Therapy. Sixth edition. Edinburgh: Elsevier. 178–197.

Yuen, Hon K & Spencer, Kevin & Edwards, Lauren & Kirklin, Kimberly & Jenkins, Gavin R. 2023. A Magic Trick Training Program to Improve Social Skills and Self-Esteem in Adolescents With Autism Spectrum Disorder. *Teoksessa The American Journal of Occupational Therapy* 77 (1), 1-6.